

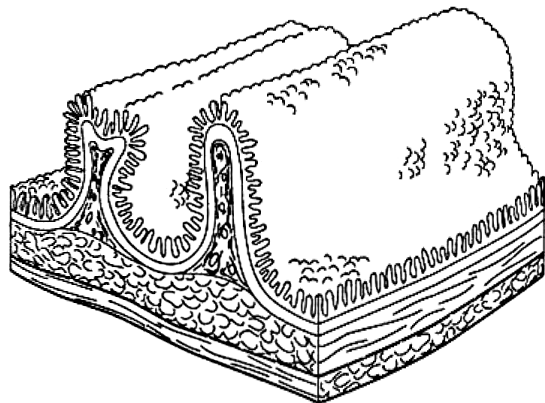
Съпътстващи заболявания

3 4

Някои заболявания се срещат по-често, ако имате диабет. Целиакия и хипотиреоидизъм са примери за така наречените аутоимунни заболявания (вж. стр. 358), за чието развитие основна роля играе имунната система. Тъй като диабетът е частично наследствено заболяване, често срещано явление е както и някои от останалите членове на семейството, така и човекът с диабет, да имат и други аутоимунни заболявания. И двете състояния: целиакия и хипотиреоидизъм могат да бъдат трудни за диагностициране. Ето защо, част от годишното изследване при диабет трябва да е редовното провеждане на специални кръвни тестове.

Целиакия

Целиакия (непоносимост към глутена в пшеница, овес, ръж и ечемик) е десет пъти по-често срещана при децата и възрастните с диабет. Проучванията показват, че 3-6% от всички деца с диабет също имат това заболяване. Ако не лекувате целиакията, може да увредите чревната си лигавица. На тялото ви ще бъде трудно да абсорбира храната и в резултат на това е малко вероятно кръвната ви глюкоза да се повишава дори и след хранене. При това съществува тенденция да намалява необходимостта от инсулин и съответно хипогликемията е по-често срещана. При това заболяване често не се усещат много симптоми, а само общи оплаквания от неприятни усещания в корема, запек или диария, а понякога се развива и анемия. Провеждането на кръвни тестове за целиакия се препоръчва и за децата, и за възрастните с диабет тип 1. Най-добрият начин за лечение на целиакия е да се избягват всички продукти, съдържащи глутен. Трябва да се има предвид, че безглутеновите храни

В лигавицата на тънкото черво се намират много жлези, които отделят чревен сок. Именно в нея става всмукването на продукти от разграждането на белтъците, мазнините и въглехидратите. Тя е образувана от малки власинки, достигащи на височина до 1 mm, и увеличаващи вътрешната повърхност на тънкото черво около 6 пъти, което е от голямо значение за всмукването. Във всяка една власинка има кръвоносни и лимфни съдове, както и гладки мускулни влакна. Власинките могат да се свиват и отпускат, както и да извършват движение в страни, като по този начин улесняват всмукването на хранителни и други вещества. Освен това тънкото черво е силно нагънато. По този начин абсорбиращата повърхност на червата достига до почти 200 квадратни метра. При целиакията, малките власинки се унищожават и повърхността, способна да абсорбира хранителните вещества, значително намалява, понякога до почти 2 квадратни метра.

увеличават кръвната глюкоза по-бързо от подобни на тях храни, съдържащи глутен. Във Великобритания безглутенови продукти могат да бъдат получени по лекарско предписание. Такива продукти се предлагат във всички страни.

Заболявания на щитовидната жлеза

Щитовидната жлеза е разположена на врата, точно под Адамовата ябълка. Тя може да бъде увредена от автоантитела, което води до намаляване на производството на тиреоидни хормони (хормони на щитовидната жлеза) и развитие на хипотиреоза. Вашето тяло ще се опита да компенсира това чрез увеличаване на размера на щитовидната жлеза (т.нар. гуша). Тиреоидните хормони регулират обмяната на веществата в организма, а дефицитът им води до слабост, сънливост, студенина и запек. Но често това заболяване няма никакви симптоми. Хипогликемията може да бъде по-често срещана при деца с диабет и хипотиреодизъм.

Хипотиреодизмът е заболяване на хормоналния дефицит (както и диабета), но неговото лечение е много по-лесно. То включва приемане на 1-2 таблетки дневно, съдържащи тиреоидни хормони. Вашият организъм ще използва хормоналните хапчета, ако му е необходимо.

Токсичната гуша (хипертиреодизъм, повишено производство на хормони на щитовидната жлеза) също е по-често срещана при хората с диабет. Чести симптоми са загуба на тегло, изпотяване и диария.

Кожни заболявания

При високо ниво на глюкоза в кръвта, загубата на повече течност чрез урината може да причини сухота и сърбеж на кожата поради дехидратация.

По долните части на краката могат да се появят червеникаво-кафяви кожни петна с неправилни контури с диаметър 2-10 мм, които се наричат петна на долните крайници. Понякога те се появяват и върху предмишниците или бедрата. Причината за тях е неясна, но те могат да се развият след инцидентно нараняване, например удар с ръба на масата. Този тип кожни лезии са много чести, особено при мъжете и обикновено се появяват след 30-годишна възраст.

Щитовидната жлеза се намира пред трахеята и нормално не се вижда. Когато жлезата не може да произвежда достатъчно хормони, тя се увеличава по размер и става ясно видима (нарича се гуша). Гушата може да се развие и при прекомерно производство на хормони - тогава се нарича токсична гуша.

Друго състояние на кожата, което се среща при около 1% от хората с диабет, се нарича диабетна липоидна некробиоза. На кожата **се появяват петна или възловидни образувания** с червено-кафяв, жълто-кафяв и дори лилав цвят. Границите им са ярки, формата – неправилна, или кръгла, повърхността – гладка, понякога се бели. Елементите на образуванията от обривите могат да са леко уплътнени. С времето петната увеличават размерите си и се сливат едно с друго, образуват се плаки с кръгла, овална или неправилна форма. Центърът на всяка плака е оцветен в жълто-кафяв цвят или слонова кост, има гладка повърхност, но са леко вдлъбнати. Периферната част е червено-синкава или червено-кафява, и макар и незначително, все пак се издига над нивото на околните тъкани. Такива кожни промени се срещат по-често на предната повърхност на пищяла, но могат да бъдат открити и на краката, ръцете, дланите, лицето или скалпа. Подобни лезии често се срещат при хора на възраст 30 или 40 години, но понякога се развиват дори при юноши.

Те растат бавно в продължение на много години и не зависят от контрола на кръвната глюкоза. Тяхната причина е неизвестна, но някои доказателства предполагат аутоимунна природа. Ефективното лечение също е неизвестно, но можете да се опитате да приложите компрес с мазило (например Duoderm). В по-сложни случаи, успешно е използвана трансплантация на кожа.

При възрастни с диабет могат да се появят мехури по пръстите на ръцете или пръстите на краката. Приличат на изгаряния, но кожата под тях не е възпалена. Те обикновено изсъхват в рамките на около една седмица, но могат да доведат до поява на язви, които бавно зарастват. Изборът на лечение е да се пробият със стерилна игла и да се направи суха превръзка.

Acanthosis nigricans (акантозис нигриканс) е лезия на кожата, която се характеризира с тъмна пигментация - признак на инсулинова резистентност и е по-често срещано при хора с диабет тип 2 (виж стр. 28). Доколкото знаем, нито едно от тези кожни състояния не зависи от контрола на диабета или нивата на HbA1c.

Инфекции

Белите кръвни клетки (левкоцити), които помагат на организма да се защитава срещу инфекции, са по-малко ефективни при нива на кръвната глюкоза над 14 ммол/л. И това допринася за по-лесното развитие на инфекции. Това е особено вярно при инфекции на пикочните пътища и кожни инфекции. От това следва, че ако се борите с инфекция, трябва да поддържате нивото на кръвната си глюкоза колкото се може по-близо до нормалното.

При едно проучване са открити бактерии в урината без никакви симптоми при 26% от жените с диабет тип 1. Според друго изследване, когато нивото на кръвната глюкоза е под 11 ммол/л, рискът от инфекции след хирургични операции е значително намален.

Гъбични инфекции

Генитален сърбеж, причинен от гъбични инфекции, е по-често срещан при жените и момичетата с диабет след пубертета. Гъ-

Заболявания, които намаляват нуждата от инсулин

Дефицит на кортизол:

Ниското ниво на производство на кортизол от надбъбречните жлези намалява нивата на кръвната глюкоза. Това състояние може да бъде причинено от заболяване на надбъбречната жлеза (болест на Адисън или надбъбречна недостатъчност) или при нарушена функция на хипофизната жлеза.

Дефицит на растежен хормон:

Ниското производство на растежен хормон (хипопитуитаризъм) намалява нивата на кръвната глюкоза.

Непоносимост към глутен:

Глутиновата непоносимост (целиакия) причинява намаляване на абсорбцията (всмукването) на храната от червата.

Дефицит на тиреоиден хормон:

Ниското производство на тиреоидни хормони (хипотироизъм) води до забавяне на метаболизма на организма.

Бъбречна недостатъчност:

Бъбречната недостатъчност причинява намаляване на разграждането и екскрецията на инсулин.

бичките са по-устойчиви при високи нива на глюкоза в кръвта и урината. Сърбежът може да бъде много силен и могат да се появят белезникави секрети. Гъбичните инфекции често са следствие от антибиотично лечение, което нарушава нормалната бактериална генитална флора. Изборът на лечение е да се подобри контрола на кръвната глюкоза и да се приложи локално лечение с противогъбични мехлеми, докато симптомите изчезнат, което може да изисква 6-14 дни лечение. Мъжете могат да имат същия вид гъбична инфекция под препуциума. Гъбични инфекции при децата могат да се появят като пукнатини в ъглите на устата или в ранички в кутикулата или между пръстите.